

ข้อสอบกลางภาค
วิชา Research Methodology in Finance : MGMG 522
ภาคเรียนที่ 3 ปี 2547

ผู้สอน ดร.ชาญ สรณาคมน์

(คะแนนสอบกลางภาค = 30% ของคะแนนรวม)
(ข้อสอบมีทั้งหมด 5 ข้อ ให้ทำทุกข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเท่ากัน)

คำสั่ง

1. อนุญาตให้นิสิตนำตำรา เอกสารอื่น ๆ และเครื่องคิดเลขเข้าห้องสอบได้ แต่ไม่อนุญาตให้หยิบยืมสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นระหว่างกันในช่วงการสอบ
  2. ห้ามใช้ฟังก์ชันเครื่องคิดเลขในเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่
  3. ไม่อนุญาตให้ใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิดระหว่างการสอบ (ห้ามใช้ PDA และ Notebook ทุกชนิดด้วย)
  4. อ่านโจทย์ให้ดี แล้วตอบให้ตรงประเด็นคำถาม
  5. พยายามอย่าปล่อยคำตอบให้ว่าง
  6. ตรวจคำตอบให้ดีก่อนส่งกระดาษคำตอบ
  7. ห้ามออกนอกห้องสอบระหว่างการสอบไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นแต่จะได้ส่งคืนกระดาษคำตอบและ
สละสิทธิ์ที่จะทำข้อสอบต่อ
-

ข้อที่ 1. สมมุติฐานประการหนึ่งของ OLS ที่จำเป็นต้องมีเพื่อที่ว่า วิธีการ OLS จะเป็นวิธีการที่ BLUE (Best Unbiased Linear Estimator) ก็คือ error term มีค่าเฉลี่ยประชากรเท่ากับศูนย์ อยากทราบว่าเราจะตรวจสอบหรือมีวิธีการใดที่จะทำให้เรามั่นใจว่าสมการ regression ของเรา satisfy สมมุติฐานข้อนี้

แนวทางการตอบ

เราเพียงแต่ต้องมี intercept term ในสมการ regression ของเราก็เท่านั้น error term ก็จะมีค่าเฉลี่ยประชากรเท่ากับศูนย์ ทั้งนี้เพราะ OLS จะไปปรับค่าตัวเลขของ intercept term เพื่อที่ว่าค่าเฉลี่ยของ error term จะเท่ากับศูนย์พอดี

ข้อที่ 2. “ในการ run OLS regression เราจำเป็นต้องใช้ตัวแปรต้นที่มีการแจกแจงแบบปกติ ดังนั้นก่อนทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ อย่างน้อยเราควรเช็คว่าตัวแปรต้นเหล่านั้นมีตัวแปรใดบ้างที่มีการแจกแจงแบบไม่ปกติเพื่อที่ว่าเราจะได้ตัดตัวแปรนั้นออกไปจากสมการ regression ของเรา ทั้งนี้เพื่อที่เราจะได้ meet หรือ satisfy normality assumption” ข้อความดังกล่าวผิดหรือถูกอย่างไร? จงอธิบาย

แนวทางการตอบ

ถ้าอ่านดูให้ดีในสมมติฐานเบื้องต้นของ OLS จะไม่พบเลยว่ามีข้อใดพูดถึงการแจกแจงแบบปกติของตัวแปรต้น (Normality Assumption) ดังนั้นตัวแปรต้นไม่จำเป็นต้องมีการแจกแจงแบบปกติ และถึงแม้ว่าตัวแปรต้นจะมีการแจกแจงแบบไม่ปกติก็ไม่จำเป็นต้องตัดตัวแปรนั้นออก (ยกตัวอย่างเช่น บางที่เราทำ regression โดยมี dummy variable ซึ่งมีการแจกแจงแบบ binomial (0 กับ 1) ก็สามารถทำได้ ไม่ได้ขัดกับสมมติฐานเบื้องต้นของ OLS)

ส่วนสมมติฐานข้อสุดท้ายที่ว่า error term ต้องมีการแจกแจงแบบปกติก็เพื่อประโยชน์ในการทดสอบสมมติฐานเท่านั้นไม่ใช่เพื่อการประมาณค่าหรือเพื่อรัน regression และอีกประการหนึ่ง error term ก็ไม่ใช่ตัวแปรต้น (คำถามถามถึง normality assumption ในตัวแปรต้นไม่ใช่ normality assumption ใน error term)

ข้อที่ 3. จงอธิบายว่าทำไมค่า p-value จึงเท่ากับโอกาสความน่าจะเป็นที่จะเกิด type I error ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราเลือกระดับนัยสำคัญ .05 หรือ 5% เพื่อทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ นั่นก็หมายความว่าเรากำลังเลือกที่จะกำหนดโอกาสความน่าจะเป็นที่เราจะ make type I error ให้เกิดขึ้น 5%

แนวทางการตอบ

Type I error คือ ปฏิเสธสมมติฐานศูนย์ที่เป็นจริง ดังนั้นถ้าเราทดสอบสมมติฐาน $H_0: b_1 = 0$ หรือไม่แล้วปรากฏว่าค่า t มีค่ามากๆ ทำให้ค่า p-value น้อยๆ (เช่น p-value = 0.04 ซึ่งจะทำให้เราปฏิเสธสมมติฐาน H_0) นั่นก็คือ แท้ที่จริงแล้วค่า b_1 ในความเป็นจริงมันเท่ากับศูนย์จริง ๆ แต่เราปฏิเสธมัน นั่นก็หมายความว่าเรามีโอกาสที่จะสรุปผิดอยู่ประมาณ 5% กล่าวคือ เราสรุปว่า b_1 ไม่เท่ากับศูนย์แต่จริง ๆ แล้ว b_1 เท่ากับศูนย์ (ปฏิเสธความจริงที่ว่า $b_1 = 0$)

ข้อที่ 4. นี่เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากโปรแกรม Eviews โดยที่ Y เป็นตัวแปรตาม, C เป็น Intercept term, X1 และ X2 เป็นตัวแปรต้นตัวที่ 1 และ 2

Dependent Variable: Y Method: Least Squares Date: 04/21/05 Time: 15:42 Sample: 1 100 Included observations: 100				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-5.775418	0.663740	-8.701329	0.0000
X1	0.251635	0.015766	15.96031	0.0000
X2	-0.014907	0.001600	-9.316389	0.0000
R-squared	0.544641	Mean dependent var	6.960780	
Adjusted R-squared	0.542173	S.D. dependent var	3.551892	
S.E. of regression	2.403314	Akaike info criterion	4.599606	
Sum squared resid	2131.314	Schwarz criterion	4.631210	
Log likelihood	-852.5268	F-statistic	220.6748	
Durbin-Watson stat	0.076081	Prob(F-statistic)	0.000000	

จงวิจารณ์โมเดล regression

$$Y = -5.775418046 + 0.2516347795 \cdot X1 - 0.0149074683 \cdot X2$$

ในประเด็นต่อไปนี้ โดยอธิบายโดยละเอียดหรือยกหลักฐานตัวเลขมาประกอบคำตอบด้วย

- ตัวแปรต้นทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือไม่อย่างไร? มีนัยสำคัญหรือไม่?
- Overall fit ของโมเดลนี้เป็นอย่างไร?
- โมเดลนี้มีปัญหา autocorrelation หรือไม่? (ให้ทดสอบสมมุติฐานแบบสองทาง: two-sided test)

หมายเหตุ: การทดสอบสมมุติฐานใดๆ ก็ตาม ให้ใช้ระดับนัยสำคัญ .05 ในการทดสอบ

แนวทางการตอบ

- ตัวแปรต้น X1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปร Y ดังจะสังเกตได้จากค่าสัมประสิทธิ์ 0.251635 นั้นมากกว่าศูนย์ และความสัมพันธ์ระหว่าง X1 กับ Y นั้นก็มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ 0.05 ดังจะสังเกตได้จากค่า p-value = 0.0000 ส่วนตัวแปรต้น X2 มีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปร Y ดังจะสังเกตได้จากค่าสัมประสิทธิ์ -0.014907 นั้นน้อยกว่าศูนย์ และความสัมพันธ์ระหว่าง X2 กับ Y นั้นก็มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ 0.05 ดังจะสังเกตได้จากค่า p-value = 0.0000
- Overall fit ของโมเดลนี้ดูได้จากค่า R^2 ซึ่งเท่ากับ 54 เปอร์เซ็นต์ซึ่งถือว่ากลาง ๆ ตัวสถิติอีกตัวที่ใช้ประเมิน Overall fit คือค่า F และ p-value (F-statistic) ซึ่งค่า F ค่อนข้างสูง และ p-value (F-statistic) ก็ต่ำกว่า .05 จึงถือว่าโดยรวมแล้วโมเดลสมการถดถอยดังกล่าวมีตัวแปรต้นที่อธิบายตัวแปรตามได้

C.) สำหรับ test for autocorrelation ใช้ค่าสถิติ Durbin-Watson stat (DW) โดยที่สมมุติฐานสำหรับการทดสอบจะเป็น

H_0 : ไม่มี autocorrelation

H_A : มี autocorrelation

ค่า Critical DW (two-sided, 5%, $k'=2$, $n = 100$) $\rightarrow D_L = 1.57$, $D_U = 1.65$ (ตัวเลขจากหน้า 614 บรรทัดล่างสุดใน textbook)

ค่า DW ที่ได้คือ $0.076081 < D_L \rightarrow$ significant (แปลว่ามี autocorrelation)

ข้อที่ 5. ให้คำนวณหาค่า Variance Inflation Factor ของตัวแปรต้นแต่ละตัวทุกตัวจาก output จากโปรแกรม Eviews โดยที่ Y เป็นตัวแปรตาม และ X1-X3 เป็นตัวแปรต้น

Dependent Variable: Y Method: Least Squares Date: 04/22/05 Time: 23:56 Sample: 1 50 Included observations: 50				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	554.2836	188.0931	2.946857	0.0050
X1	0.163795	0.058554	2.797316	0.0075
X2	-53.63094	17.01040	-3.152833	0.0028
X3	0.014917	0.038297	0.389501	0.6987
R-squared	0.866808	Mean dependent var		603.7000
Adjusted R-squared	0.858121	S.D. dependent var		677.8267
S.E. of regression	255.3155	Akaike info criterion		13.99950
Sum squared resid	2998557.	Schwarz criterion		14.15246
Log likelihood	-345.9874	F-statistic		99.78848
Durbin-Watson stat	2.209268	Prob(F-statistic)		0.000000

Dependent Variable: X1 Method: Least Squares Date: 04/22/05 Time: 23:56 Sample: 1 50 Included observations: 50				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	384.8349	465.1850	0.827273	0.4123
X2	-15.92484	42.31096	-0.376376	0.7083
X3	0.640570	0.019268	33.24465	0.0000
R-squared	0.961601	Mean dependent var		3185.580
Adjusted R-squared	0.959967	S.D. dependent var		3178.797
S.E. of regression	636.0178	Akaike info criterion		15.80645
Sum squared resid	19012373	Schwarz criterion		15.92118
Log likelihood	-392.1614	F-statistic		588.5024
Durbin-Watson stat	1.993069	Prob(F-statistic)		0.000000

Dependent Variable: X2				
Method: Least Squares				
Date: 04/22/05 Time: 23:58				
Sample: 1 50				
Included observations: 50				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	10.63198	0.443157	23.99146	0.0000
X1	-0.000189	0.000501	-0.376376	0.7083
X3	1.36E-05	0.000328	0.041319	0.9672
R-squared	0.058693	Mean dependent var	10.09360	
Adjusted R-squared	0.018637	S.D. dependent var	2.210034	
S.E. of regression	2.189343	Akaike info criterion	4.463205	
Sum squared resid	225.2816	Schwarz criterion	4.577926	
Log likelihood	-108.5801	F-statistic	1.465276	
Durbin-Watson stat	1.433512	Prob(F-statistic)	0.241374	

Dependent Variable: X3				
Method: Least Squares				
Date: 04/22/05 Time: 23:58				
Sample: 1 50				
Included observations: 50				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-174.0016	715.9488	-0.243036	0.8090
X1	1.497430	0.045043	33.24465	0.0000
X2	2.676946	64.78707	0.041319	0.9672
R-squared	0.961487	Mean dependent var	4623.200	
Adjusted R-squared	0.959848	S.D. dependent var	4852.963	
S.E. of regression	972.4316	Akaike info criterion	16.65560	
Sum squared resid	44444294	Schwarz criterion	16.77032	
Log likelihood	-413.3900	F-statistic	586.6855	
Durbin-Watson stat	1.917658	Prob(F-statistic)	0.000000	

แนวทางการตอบ

VIF ของ X1 = $1/(1-0.961601) = 26.04$

VIF ของ X2 = $1/(1-0.058693) = 1.06$

VIF ของ X3 = $1/(1-0.961487) = 25.97$